

Kääpälän koulun alkutaival osa 1

Peuhun koulussa aloitettiin

Ensimmäinen kokous Kääpälän kyläkoulun perustamiseksi pidettiin **Toivo Thurmanin** talossa 21.11.1920. Läsnä olivat **Nestor Laurila, Vihtori Laatu, Helena Laatu** ja Toivo Thurman.

Puheenjohtajaksi valitti Nestor Laurila esitti:

– Koska tuohikottilaiset olivat ”hylkineet” kääpäläläisiä kouluasioissa, niin päätettiin ehdottaa Kääpälä-Lipiälää omaksi koulupiiriksi. Vaikka kuuluttiin jo Hevosojaan, todettiin, että koulu siellä on Kääpälän lapsille sopimaton. Koulumatka, 11 kilometriä kylän reuna-alueilta, on lapsille kohtuuton.

– Todettiin, että kouluikäisiä lapsia olisi Kääpälässä omaa koulua varten ihan riittävästi.

– Valittiin Nestor Laurila viemään kouluhanketta eteenpäin Valkealan kunnanvaltuustoon sekä ottamaan selvää lasten lukumäärästä kirkkoherranvirastosta.

Näin oli lähtölaukaus annettu oman koulun saamiseksi kylään.

4.12.1921 VPK:n talolla Tuohikotissa pidetyssä kokouksessa Tuohikotin koulupiiri puolsi Kääpälän kouluhanketta. Puhetta johti **Aukusti Pyöriä**.

Etsittiin sopivia tiloja koulua varten, ja ne löytyivät **Anna-Sofia Peuhun** talosta kylän keskeltä. Hän suostui vuokraamaan ajalle 1.8.1922–1.8.1923 tuvan luokkahuoneeksi, kamarin opettajan asunnoksi, puolet keittiöstään 1 200 markan vuosi vuokraan. Myös saunaa sai käyttää.

Poikien puutöitä varten Nestor Laurila vuokrasi huoneen kodistaan Alatalosta. Puutöitä ohjaamaan lupautui nuorisoseuraohjaaja **Arttu Luoto**.

Kääpälän koululaiset urheilutunnilla uimassa Vekaranjärvellä noin vuonna 1950.

13.6.1922 koulun johtokunta lähetti Anna-Sofia Peuhulta vuokratun koulutilan pohjapiirustukset kouluhallitukselle hyväksyttäväksi.

Koulukalusteet hankki Nestor Laurila opettaja **Väinö Vaaran** avustuksella. Hankittiin myös opetusmateriaali: kirjat, lukulaite, fyysikaalinen kalusto, raamatullinen, eläin- ja maantieteellinen kuvasto. Rahat saatiin kunnalta. Keittolaa ei ollut.

Opettajaa etsittiin

Ilmoitettiin opettajan virka avoimeksi lehdessä. Kolmesta hakijasta valittiin **Lauri Pääkkönen, UI**, Pyhäjärveltä. Lähempänä koulun alkua hän kuitenkin perui tulonsa. Opettajaa etsittiin uudella ilmoituksella. Nyt kahdeksasta hakijasta johtavaksi opettajaksi valittiin **Ida Maria Karjalainen** Kuopiosta.

Ensimmäinen lukukausi Kääpälän omassa koulussa alkoi 11.9.1922. Oppilaita oli 33, joista poikia 16 ja tyttöjä 17. Ensimmäisellä luokalla oli 17 oppilasta, toisella luokalla seitsemän, kolmannella luokalla neljä ja neljännellä luokalla viisi.

Ida Karjalainen opetti kaikkia luokkia samassa tilassa, kuitenkin niin, että ensimmäistä luokkaa opetettiin 2 viikkoa ennen kuin ylempiluokkalaiset tulivat kouluun.

Mainittiin, että Luukosken myllyn seudulta matkaa kouluun oli

seitsemän kilometriä, ja sieltä 17 kouluikäisestä lapsesta kahdeksan kävi koulua vain siksi että koulu oli nyt saatu omaan kylään.

Viisi päästötodistusta

Ensimmäinen kouluvuosi päättyi 12.6.1923. Päästötodistuksen sai viisi oppilasta. Oppikirjat annettiin kaikille omiksi. Vaateapua oli saanut 18 oppilasta eli yli puolet. Vaatteet piti palauttaa pestyinä ja ehjinä koulun varastoon kesän ajaksi.

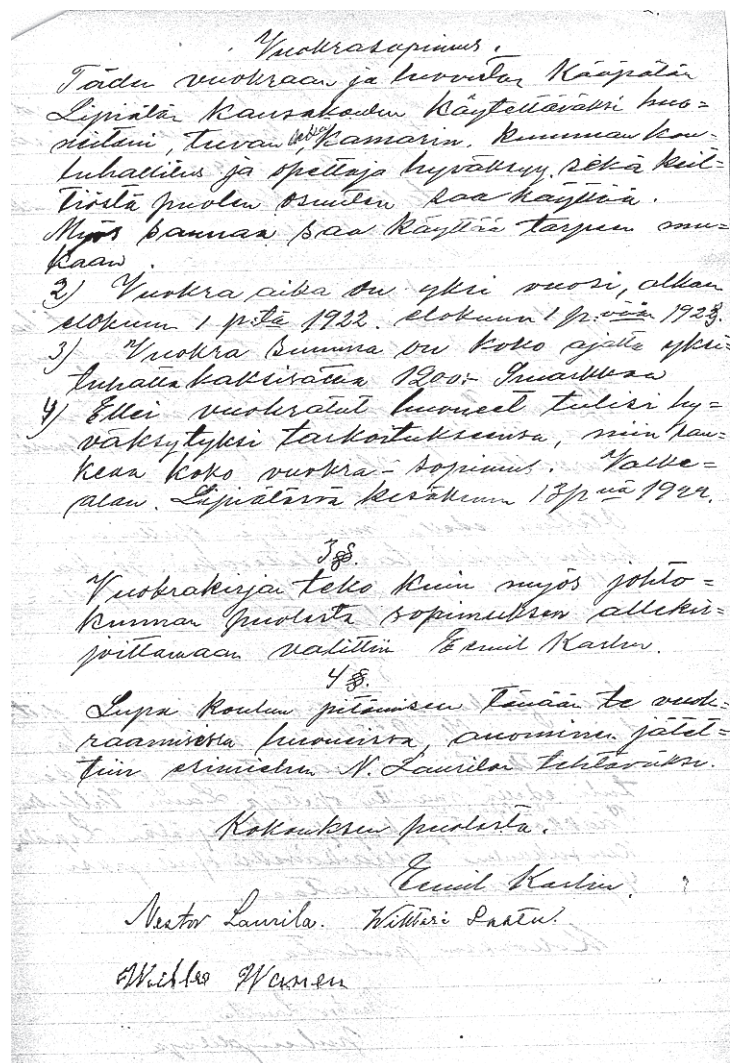
Koulutoiminta jatkui Peuhun tuvassa vuosi kerrallaan vuoden 1927 kevääseen asti.

Opettajat vaihtuivat vuoden välein. Ida Karjalaisen jälkeen tulivat **Elli Hassinen** ja **Tyyne Aakkula** sekä **Elna Laukkanen** kahdeksi vuodeksi.

Poikien puutöitä ohjasi Arttu Luodon jälkeen **Nestori Rautanen** kahden vuoden ajan ja hänen jälkeensä Nestor Laurila.

Palkkauksesta sen verran, että kunta olisi maksanut miesopettajalle 300 markkaa ja naisopettajalle 240 markkaa kuukaudessa. Jo tuolloin näkyi eripalkkaisuus samasta työstä. Lisäksi opettajat saivat rahapalkkaa myös valtiolta. Luontaisetuna oli pilkotut puut ja valo. Sähköä ei ollut.

• Raili Mauno, Kääpälän koulun oppilas v. 1946–1954

Peuhun talosta 13.6.1922 kirjoitettu vuokrasopimus.

Valkealan kunnan Kääpälä-Lipiälän kansakoulun

Miesopettajan virka

Julistetaan täten johtokunnalta haettavaksi, tästä päivästä lukien, ennen ensi kesäk. 18 päivää. Virkaa, johon on astuttava kahdeksi koevuodeksi ensi elok. 1 p:nä, seuraa laimukainen valtionpalkka sekä nykyisin, ohjesäännön mukaan kunnalta, 300—mk. vuosittain ja vuotuista lisäpalkkaa 5, 10 ja 15 vuoden nuhteettomasta palveluksesta tässä kunnassa kerrallaan 30— markkaa. Edellämainittu, kunnan suorittama palkkamäärä ja ikäkorotukset kerrotaan indeksillä, korkeintaan 10:nellä.

Luontaisetuina tälläkertaa mainittakoon osa keittiöön ja asunnoksi yksi kamari, pilkotut polttopuut ja valo sekä sauna ja pesutupa talonväen kanssa yhteisenä. Puuttuvista luontaiseduista korvataan valtioneuvoston määräämän alimman taksan mukaan.

Uusi koulu rakennetaan elok. 1 päivään 1927, jolloin toiminta vuokrahuoneissa lakkaa.

Kääpälä-Lipiälässä 24 p:nä toukok. 1926.

Johtokunta.

Os.: Selänpää, Kääpälä.

Tällä ilmoituksella haettiin opettajaa Peuhun kouluun. Ilmoituksessa mainitaan myös, että uuden koulun on tarkoitus valmistua 1.8.1927.

Raili Mauno on kirjoittanut sarjan Kääpälän koulun historiasta. Sarjan muut osat ilmestyvät tulevissa Valkealan Sanomissa.